

Innst. O. nr. 34

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget frå kommunalkomiteen

Ot.prp. nr. 12 (2003-2004)

Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering og lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.

Til Odelstinget

1. ENDRINGAR I FOLKETRYGDLOVA OG LOV OM LØNSPLIKT UNDER PERMITTERING

1.1 Samandrag

1.1.1 Gjeldande rett

Permittering innebærer at arbeidstaker midlertidig fritas for arbeidsplikt i forbindelse med driftsinnskrenkning eller driftsstans. Arbeidsavtalen faller ikke bort ved permittering, og arbeidstaker vil derfor ha rett og plikt til å gjenoppta arbeidet når permitteringsperioden er over.

Selve permitteringsinstituttet og arbeidsgivers permitteringsadgang er ikke lovregulert. Mange tariffavtaler inneholder regler som hjemler en permitteringsadgang, samt regler om gjennomføringen. I lov 6. mai 1988 nr. 2 om lønnsplikt under permittering, er det satt rammer for arbeidsgivers plikt til å betale lønn til permitterte arbeidstakere. I lov om lønnsplikt under permittering § 3 (1) første ledd, er perioden hvor bedriften har lønnsplikt, satt til 3 dager ved hel permittering. Ved delvis permittering øker arbeidsgiverperioden forholdsmessig inntil maksimalt 3 uker.

Det er videre i § 3 (2) første ledd, fastsatt at arbeidstakere som i løpet av de siste 18 måneder har vært helt eller delvis permittert uten lønn i 26 uker til sammen, har krav på lønn og annet arbeidsvederlag

fra arbeidsgiver for den overskytende permitterings-tid.

Dersom vilkårene for rett til dagpenger under arbeidsløshet er oppfylt, ytes etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 4-7 dagpenger til permitterte som er permitterte på grunn av mangel på arbeid eller andre forhold arbeidsgiver ikke kan påvirke. Dagpenger kan ytes i inntil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder ved permittering hos samme arbeidsgiver.

Departementet kan med hjemmel i folketrygdloven § 4-7 annet ledd og lov om lønnsplikt under permittering § 3 (2) første ledd, i forskrift forlenge perioden på 26 uker før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre for permitterte innen bestemte næringer, samt forlenge perioden med rett til dagpenger for permitterte innen bestemte næringer.

Etter sommeren 2002 har omfanget av permitteringer økt. I 2002 var i gjennomsnitt 6 700 personer permittert, 60 pst. av disse var helt permittert og 40 pst. var delvis permittert. Langt flere var imidlertid permitterte i løpet av året. Tall fra Aetat viser at det var nær 29 000 avsluttede permitteingsforløp i løpet av 2002.

De fleste permitteringsforløp er av kortere varighet enn 26 uker (trygdeperioden).

Det er først og fremst i industrien og i bygg- og anleggssektoren permitteringer benyttes. Disse to bransjene står for om lag 50 pst. av alle permitteringsforløp.

I 2002 ble det utbetalt 1 006 mill. kroner i dagpenger til permitterte arbeidstakere.

1.1.2 Forventa verknader av auka arbeidsgivarperiode

I proposisjonen vises det til at når arbeidsgiverperioden i permitteringsordningen økes, samtidig som bedriftene gis økt adgang til å benytte midlerti-

dige ansettelser, vil dette kunne bedre ressursbruken på arbeidsmarkedet. Arbeidskraft vil i mindre grad bindes opp til å vente på kommende aktivitet og i større grad bli gjort tilgjengelig for bedrifter som etterspør arbeidskraft.

En økning fra tre til 30 dager i arbeidsgiverperioden innebærer at en større del av omkostningene ved permitteringer flyttes fra staten og over til arbeidsgiver. Det må derfor forventes at bruken av permitteringer reduseres. Spesielt vil permitteringsforløp under 30-dagers varighet sannsynligvis opphøre. De som likevel blir permittert må forventes å forbli permitterte lenger enn i en situasjon hvor arbeidsgiverperioden er kort. Ved usikkerhet knyttet til videre behov for arbeidskraft, vil bedriftene i større grad være tilbakeholden med å ta tilbake permitterte i trygdeperioden. Noen av arbeidstakerne som ved dagens sjenerøse ordning ville blitt permittert, må ved den nevnte innstrammingen forventes å bli oppsagt med rett til lønn i permitteringsperioden.

En innstramming i regelverket, spesielt økning av arbeidsgiverperioden, vil bidra til å motvirke at arbeidsgiver bruker permitteringer i tilfeller hvor oppsigelse er det riktige.

1.1.3 Departementet si vurdering og forslag

1.1.3.1 ARBEIDSGIVARPERIODEN

For å motvirke et uønsket høyt omfang av permitteringer, samtidig som man kan oppnå en ønsket reduksjon i trygdeutbetalingene, vil departementet foreslå å øke arbeidsgiverperioden fra tre til 30 virkedager, jf. forslag til endringer § 3 (1) første ledd i lov om lønnsplikt under permittering.

Departementet er av den oppfatning at dagens regelverk med en arbeidsgiverperiode på tre dager, velter for mye av bedriftenes lønnskostnader over på trygdesystemet. I perioder med knapphet på arbeidskraft medfører det høye samfunnsmessige kostnader å la deler av arbeidsstyrken være permittert i stedet for å frigjøre arbeidskraften til områder som gir høyere avkastning for samfunnet. Det er mye som tyder på at permitteringer benyttes i for stor grad.

Permitteringer brukes også i tilfeller hvor bedriften har små muligheter til å forutse evt. motvirke driftsstansen. Departementet finner at arbeidsgiver i slike situasjoner ikke bør ilegges lønnsplikt den første tiden etter at permitteringen iverksettes. Departementets forslag innebærer derfor at i situasjoner der permitteringen skyldes brann, ulykker eller naturomstendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode. Unntaket for naturomstendigheter omfatter ikke ordinære klimamessige svingninger som skyldes skiftende årstider. Unntaket vil imidlertid kunne omfatte klimamessige forhold ut over det normale, f.eks. ekstrem kulde eller vind.

Gjeldende bestemmelse tar sikte på å likebehandle bruk av hel og delvis permittering ved at arbeidsgiverperioden øker forholdsmessig fra tre dager ved hel permittering og deretter trinnvis opp til tre uker ved 40 pst. permittering.

Departementet foreslår at det skal gjelde samme arbeidsgiverperiode for hel og delvis permittering. Utvidelsen antas å redusere omfanget av både hel og delvis permittering. Forslaget innebærer en forenkling i forhold til gjeldende regelverk.

1.1.3.2 FORHOLDET TIL FORBUDET MOT STATSSTØTTE I EØS-AVTALEN ARTIKKEL 61 NR. 1

EØS-avtalens artikkel 61 nr. 1 forbyr støtte gitt av statsmidler i enhver form som vrir eller truer med å vri konkurranse ved å begunstige enkelte foretak, forutsatt at den påvirker samhandelen mellom avtalepartene.

Et regelverk som åpner for at arbeidstakere i enkelte næringer gis adgang til å motta dagpenger ved permittering i lengre perioder enn andre, er trolig i strid med forbudet mot statsstøtte i EØS-avtalen. Departementet fremmer derfor i proposisjonen forslag om å fjerne adgangen til å forlenge permitteringsperioden med rett til dagpenger ut over 26 uker innen bestemte næringer. Se forslag til endring i lov om lønnsplikt under permittering § 3 (2) første ledd og lov om folketrygd § 4-7 annet ledd.

Dette lovendringsforslaget vil innebære at hjemmelsgrunnlaget for forskrift 16. juli 2003 nr. 963 om adgang til å unnta for lønnsplikt og utvide dagpengeperioden innen visse næringer, faller bort.

1.2 Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, frå Høgre, Peter Skovholt Gitmark, Hans Kristian Hogsnes og Kari Lise Holmberg, frå Framstegspartiet, Torbjørn Andersen og Per Sandberg, frå Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, frå Kristeleg Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og frå Senterpartiet, leiaren, Magnhild Meltveit Kleppa, viser til at Regjeringa har foreslått å endre permitteringslova slik at arbeidsgjevarar som ønskjer å permittere ein tilsett må betale vedkomande løn i 30 dagar før den permitterte får trygd. I dag er denne perioden tre dagar.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti, viser til avtale mellom regje-

ringspartia og Arbeidarpartiet om statsbudsjettet for 2004, der det mellom anna går fram følgjande:

- "Permitteringsreglene
- Reduksjon av arbeidsgivers periode med lønnsplikt fra 30 til 10 dagar.
 - Forlengelse av midlertidig utvidelse av permitteringsordningen (fra 26 til 42 uker) for alle bransjer frem til 1. juli 2004.
 - Regjeringen bes komme tilbake til Stortinget ifm. RNB med en ny vurdering av situasjonen på arbeidsmarkedet og behovet for eventuelt å forlenge perioden."

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, meiner at det ikkje er rett å velte nye kostnader over på næringslivet i ei tid der mange bedrifter slit i motgang.

Dette fleirtalet viser til at Arbeidarpartiet i vår foreslo å gje Regjeringa høve til å forlenge perioden med permittering innan bestemte næringer, og fekk fleirtal for dette på Stortinget.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet og Sosialistisk Venstreparti, meiner at i dagens vanskelege situasjon på arbeidsmarknaden, bør permitteringsordninga utvidast frå 26 til 42 veker. Fleirtalet er av den oppfatning at det i ein periode med høg arbeidsløyse er meir sannsynleg at dei permitterte blir arbeidsledige enn at dei får anna arbeid når permitteringstida er slutt. I ein slik situasjon bør ein lengre permitteringsperiode tillatast for å sørge for at personar med verdifull kompetanse framleis har ein tilknytning til bedrifta. Fleirtalet går derfor inn for å tillate at bedriftene kan permittere tilsette med dagpengar i inntil 42 veker.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til departementets begrunnelse for forslaget om å endre permitteringsregelverket og budsjettavtalen med Arbeiderpartiet. Disse medlemmer vil påpeke at nettopp i en situasjon der det er fare for at arbeidstakeren ikke får igjen jobben etter avsluttet permisjonstid, er det lite gunstig å sende arbeidstakeren ut i permittering først. På bakgrunn av at arbeidstakeren i praksis er ute-stengt fra arbeidssøking i permisjonstida, og kunnskapen om at det er sammenheng mellom hvor lenge en person er ute fra arbeidslivet og mulighetene for å komme tilbake i jobb, vil disse medlemmer understreke at dette taler mot å øke rammene for maksimal permisjonstid i loven.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne merknader og forslag i Budsjett-innst. S. I (2003-2004), der Sosialistisk Venstreparti forslo at permitteringsperioden skulle være 52 uker for enkelte bransjer (videreføring av unntakene). Dette forslaget fikk ikke flertall ved behandlingen i Stortinget. Disse medlemmer slutter seg derfor subsidiært til flertallsforslaget fra forliket mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, med unntak av lengden på arbeidsgiverperioden og viser til forslag om dette ellers i innstillingen.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Kristeleg Folkeparti, viser til budsjettavtala mellom Arbeidarpartiet og regjeringspartia for statsbudsjett 2004 og gir departementet høve til ved forskrift å forlenge perioden på 26 veker før arbeidsgjevar på ny får lønnsplikt. Forskriftsheimelen blir endra slik at avgrensinga "innan bestemte næringer" går ut. Fleirtalet går inn for at forskrifta skal bli generell og omfatte alle næringer. Fleirtalet gir departementet høve til å gje forskrift om utvida permitteringsperiode med rett til dagpengar og fritak for lønnsplikt i inntil 42 veker frå 1. januar til 1. juli 2004.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti, gjer følgjande framlegg:

"I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 (1) første ledd skal lyde:

Arbeidstaker har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver i en arbeidsgiverperiode den første tid etter at permittering er iverksatt. Arbeidsgiverperioden løper fra og med den første arbeidsdag permitteringen omfatter. Arbeidsgiverperiodens lengde er

- a) 10 arbeidsdager ved hel permittering og ved minst 40 pst. reduksjon av arbeidstiden
- b) 15 arbeidsdager ved mindre enn 40 pst. reduksjon av arbeidstiden

Skyldes permitteringen brann, ulykker eller naturohendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode."

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti og Kristeleg Folkeparti, gjer følgjande framlegg:

"I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 (2) første ledd skal lyde:

Arbeidstakere som i løpet av de siste 18 måneder har vært helt eller delvis permitterte uten lønn i 26 uker til sammen, har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver for den overskytende permitteringsperiode. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden på 26 uker før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre. *Tid* hvor arbeidstakeren har vært permittert som følge av arbeidskamp, regnes ikke med ved beregningen av permitteringsperiode etter dette ledd.

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endring:

§ 4-7 andre ledd skal lyde:

Dagpenger kan ytes i inntil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder ved hel eller delvis permittering hos samme arbeidsgiver. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden med rett til *dagpenger*."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at Regjeringen legger opp til omkamp på enigheter som ble dannet i den gjensidig underskrevne budsjettavtalen mellom Fremskrittspartiet og regjeringspartiene i fjor, ved at de igjen foreslår å øke arbeidsgivers lønnsplikt under permittering. Disse medlemmer mener dette sier noe om Regjeringens troverdighet i politiske avtaler, alternativt at Regjeringen aldri opererer med politiske vyer ut over ett år av gangen.

Disse medlemmer understreker nå, som i fjor, at en utvidelse av arbeidsgivers lønnsplikt under permittering utelukkende vil føre til oppsigelser. Dette støttes av de undersøkelser næringsorganisasjonene innenfor de særlig berørte næringene har gjort.

Disse medlemmer fremhever at små og mellomstore bedrifter kan få problemer med å overleve en slik dramatisk omlegging som Regjeringen legger opp til.

Disse medlemmer mener videre at det ikke er lett å permittere ansatte i Norge. Permitteringen må skyldes mangel på arbeid eller andre forhold som arbeidsgiver ikke kan påvirke.

Disse medlemmer mener derfor at ordningen med at staten tar over lønnsplikten etter tredje dag i permitteringsperioden bør beholdes.

Disse medlemmer registrerer at regjeringspartiene nok en gang har endret sitt opprinnelige forslag til nye permitteringsregler i et budsjettforlik, denne gangen med Arbeiderpartiet. Disse medlemmer

mener dette kan gi antydninger om at Regjeringen legger frem endringsforslag kun med den hensikt å gi regjeringspartiene gode forhandlingskort i eventuelle budsjettforhandlinger eller i beste fall at Regjeringens forslag ikke var særlig alvorlig ment.

Disse medlemmer har registrert at det var en samlet opposisjon som ville reversere Regjeringens forslag til endringer, men at Arbeiderpartiet nå har snudd og akseptert over 100 pst. økning av arbeidsgiverbetalt periode. Disse medlemmer viser til at komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet tidligere har karakterisert Regjeringens forslag om å øke den arbeidsgiverbetalte permitteringsperioden som uklok, og at forslaget ville øke arbeidsledigheten. Disse medlemmer fastslår dermed at Arbeiderpartiet ifølge sin egen retorikk er med på å øke arbeidsledigheten i landet.

Disse medlemmer har observert at sentrale næringsorganisasjoner føler seg lurt av Arbeiderpartiets opptreden i denne saken.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn stemme imot forslaget til endringer i permitteringsloven § 3 (1) første ledd.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader i Budsjettinnst. S. I (2003 2004) om forliket mellom Arbeiderpartiet og regjeringspartiene.

Disse medlemmer er ikke tilfreds med at forliket i dagens situasjon forlenger arbeidsgiverperioden fra 3 til 10 dager og påpeker at dette påfører bedrifter i en vanskelig og sårbar situasjon store utgifter.

Disse medlemmer mener det er et viktig bidrag til bedrifter i en usikker ordresituasjon å ha en kortere arbeidsgiverperiode. Disse medlemmer foreslår derfor at arbeidsgiverperioden settes til 5 arbeidsdager ved hel permittering og 10 arbeidsdager ved mindre enn 50 pst. reduksjon i arbeidstiden.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 (1) første ledd skal lyde:

Arbeidstaker har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver i en arbeidsgiverperiode den første tid etter at permittering er iverksatt. Arbeidsgiverperioden løper fra og med den første arbeidsdag permitteringen omfatter. Arbeidsgiverperiodens lengde er

- a) 5 arbeidsdager ved hel permittering og ved minst 50 pst. reduksjon av arbeidstiden
- b) 10 arbeidsdager ved mindre enn 50 pst. reduksjon av arbeidstiden

Skyldes permitteringen brann, ulykker eller naturomstendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode."

Medlemene i komiteen frå Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er usamde i Regjeringa sine forslag til innstramming i permitteringsreglane. Desse medlemene vil visa til at regjeringa Stoltenberg i samband med budsjettet for 2002 la fram forslag om å redusera perioden for dagpengar frå 52 til 26 veker. Desse medlemene viser vidare til at regjeringa Bondevik II heldt fast ved dette forslaget og at komiteen samrøystes gav forslaget si støtte. Desse medlemene vil peika på at komiteen streka under at Regjeringa måtte fylgja utviklinga nøye og vurdere nærare konsekvensane for ulike bransjar og om nødvendig føreslå endringar i lova dersom endringane ville føra til store negative konsekvensar for arbeidstakarane eller at arbeidsløysa skulle bli vesentleg større.

Desse medlemene viser til at fleire bransjar fekk problem med dei nye reglane. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremja forslag om overgangsordningar for å sikra ein meir smidig overgang til nytt regelverk og stabilitet omkring det nye regelverket. Desse medlemene viser til at Regjeringa i statsbudsjettet for 2003 stramma ytterlegare inn på permitteringsreglane.

Desse medlemene viser vidare til at Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Framstegspartiet og Senterpartiet i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 føreslo å tillata ein lengre permitteringsperiode i bestemte bransjar for å hindra at bedriftene i desse bransjane må seia opp personar med verdifull kompetanse. Desse medlemene viser til at Regjeringa valde eit forslag som var meir stramt enn det stortingsfleirtalet i juni 2003 hadde vedteke.

Desse medlemene meiner det er viktig for ei bedrift å ta vare på kompetanse i ein vanskeleg fase. Det er også viktig å gi dei arbeidstakarane som det gjeld, økonomisk tryggleik.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet er usamd i at bedriftene skal ha større kostnader med permittering i 2004 enn i 2003, og vil røysta mot fleirtalet sitt forslag til § 3 (1) første ledd slik det no framgår gjennom budsjettforliket. Denne medlemen vil ha generelt høve til permittering i 42 veker og i inntil 52 veker for bestemte næringar og vil difor også røysta mot forslaget til endring i § 3 (2) første ledd. Denne medlemen meiner omsynet til dei mange arbeidsfolka som risikerer permittering og omsynet til dei mange lokalmiljøa som ynskjer å ivareta folk som har ei spesiell utdanning eller ei erfa-

ring ved å sikra desse ein økonomisk basis i ein vanskeleg periode, grunngir behovet for å halda på dagens regelverk.

Komiteen registrerer at dagens reglar for arbeidsgjevars lønsplikt under permittering blir handheva slik at arbeidstakarar i visse typar turnusarbeid i praksis blir meir omfattande enn for andre arbeidstakarar. Til dømes kan dette gjelde i oljeindustrien der arbeidarane har arbeidsintensive arbeidsdagar og mange fridagar.

Komiteen viser til at lova bare legg talet på arbeidsdagar til grunn ved berekning av arbeidsgjevars lønsplikt. Dette kan innebere at enkelte arbeidsgjevarar i praksis må betale for den tilsettes permittering for ein periode utover det som er tilfelle for andre arbeidstakarar. Komiteen vil peike på at dette kan vere utilsikta og slik sett verke urimeleg i høve til visse typar turnusarbeid.

Komiteen vil be Regjeringa om å gå inn i denne problemstillinga, og kome tilbake til Stortinget snarleg dersom det er grunnlag for tilpassingar i regelverket.

2. ENDRINGAR I ARBEIDSMILJØLOVA - MIDLERTIDIG TILSETTING

2.1 Samandrag

For å lette bedriftenes muligheter til å tilpasse sitt arbeidskraftbehov på en annen måte enn gjennom permitteringer, foreslås det gjennom endring av arbeidsmiljølovens § 58 A større adgang til å benytte midlertidige ansettelser. Forslaget innebærer at det åpnes for en generell adgang til å inngå midlertidige ansettelser for til sammen 12 måneder over en periode på tre år for en og samme arbeidstaker. Etter modell av det som gjelder for staten gjennom tjenestemannsloven, foreslås det i tillegg en skjønnsmessig adgang til midlertidig ansettelse der arbeidstaker bare trengs for et bestemt oppdrag. Videre foreslår departementet en generell adgang til å inngå tariffavtale om midlertidig ansettelse. Det foreslås også at arbeidstaker som har vært midlertidig ansatt i mer enn fire år sammenhengende får det samme oppsigelsesvernet som fast ansatte.

Adgangen til innleie av arbeidstakere fra virksomheter som har til formål å drive utleie, er tillatt i samme utstrekning som det kan avtales midlertidig ansettelse. Når adgangen til å ansette midlertidig utvides, vil derfor også adgangen til å leie inn utvides tilsvarende.

Det er departementets vurdering at disse endringene vil gi mer effektiv utnytting av arbeidskraftressursene, lette innpassingen i arbeidslivet for mange nykommere på arbeidsmarkedet, bl.a. ungdom og

innvandrere, og bedre bruken av offentlige midler. Dette vil fremme velstandsutviklingen.

2.2 Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Sosialistisk Venstreparti, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet, viser til budsjettavtala mellom regjeringspartia og Arbeidarpartiet vedkomande forslag om mellombelse tilsetjingar, der det står følgjande:

"Midlertidige ansettelser

Forslaget om midlertidige ansettelser behandles ikke av Stortinget som sak knyttet til Statsbudsjettet for 2004, men forslaget bes vurdert av Arbeidslivslovutvalget som en del av utvalgets helhetlige innstilling. Ved høring og eventuelt fremlegg for Stortinget skal forslaget følge behandlingen av øvrige forslag."

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa grunnjev forslag om å utvide høve til mellombels tilsetjing med at det vil auke sysselsettinga. Dette fleirtalet vil påpeike at det i lovforslaget likevel ikkje er vist til noko materiale eller undersøkingar som skulle underbygge dette. Det er derfor ingen grunn til å tru at fleire mellombelse tilsetjingar vil gjeløse arbeidsløysen.

Dette fleirtalet meiner derimot at forslaget vil føre til at arbeidsgjevarane vil tilsette fleire personar mellombels, og at det blir færre faste jobbar. Konsekvensen blir dermed at det blir langt fleire som er ledige i periodar og som aldri veit når og om dei får jobb igjen.

Dette fleirtalet vil påpeike at å opne for fleire mellombels tilsette, vil skape større utryggleik hos eit stort tal arbeidstakarar og familiane deira. Dette fleirtalet vil vise til Europakommisjonen si undersøking som viser at mellombels tilsette tener 10 pst. mindre enn fast tilsette i same stilling.

Dette fleirtalet er kjent med at det er høve til mellombels tilsetjing på visse vilkår med dagens regelverk. Dessutan er det slik at bedriftene kan tilsette folk på prøve i inntil 6 månader, noko som elles er ein lenger periode enn i dei fleste EU-landa. Arbeidsgjevarane sine interesser er derfor godt ivarett alleie. Dette fleirtalet meiner derfor at ein ytterligere liberalisering av lovverket ikkje burde vere nødvendig.

Dette fleirtalet er kjent med arbeidslivslovutvalet sitt arbeid. Dette fleirtalet stiller seg undrande til at spørsmålet om høve til mellombelse tilsetjingar skal takast ut av den ordinære prosessen, i samband med arbeidet med ny arbeidslivslov, og

handsamast særskilt. Dette fleirtalet vil gjere merksam på at det er andre gongen Regjeringa grip direkte inn i utvalet sitt arbeid. I Ot.prp. nr. 101 (2001-2002) foreslo Regjeringa endringar i arbeidsmiljølova som opnar for meir og ukontrollert overtid. Under handsaminga i Stortinget fekk regjeringspartia fleirtal for forslaget saman med Framstegspartiet. Forslaget blei fremma og handsama trass i det pågåande arbeidet i Arbeidslivslovutvalet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er av den oppfatning at mer fleksible bestemmelser om midlertidig ansettelse vil gjøre det lettere for arbeidstakere som står uten jobb og uten jobberfaring å komme inn på arbeidsmarkedet. Disse medlemmer viser til at dette gjelder for store grupper som arbeidsledig ungdom, funksjonshemmede og innvandrere. Disse medlemmer mener at dette også vil gjøre det lettere for næringslivet å påta seg spesielle tidsbegrensede oppdrag ved at arbeidsmiljølovens bestemmelser om midlertidige ansettelser endres. Disse medlemmer er av den oppfatning at Regjeringens forslag innebærer at regelverket for arbeidslivet som helhet blir mer likt det som i dag gjelder for staten. Disse medlemmer mener også at en oppmykning av regelverket om midlertidige ansettelser vil redusere behovet for permitteringer, ved at det blir lettere å knytte til seg arbeidstakere for konkrete prosjekter. Disse medlemmer viser til erfaringer både fra Norge og andre land som viser at midlertidig ansettelse letter inngangen til arbeidsmarkedet for nykommere og grupper som har en svak tilknytning til arbeidslivet. En undersøkelse gjort av Fafo i 2002 viser at om lag 2/3 av de midlertidig ansatte var i fast jobb etter to år.

Disse medlemmer har merket seg at det har vært rettet sterk kritikk mot Regjeringen fra blant annet fagbevegelsen på grunn av at forslaget om midlertidige ansettelser ble lagt fram nå i høst, før Arbeidslivslovutvalget legger fram sin innstilling, og uten at lovforslaget har vært på høring. Disse medlemmer viser til at arbeidet med å utarbeide en arbeidslivslov, fra utvalget ble nedsatt til Stortinget etter normal fremdrift kan fatte endelige vedtak, vil spenne over hele stortingsperioden, eller ha en varighet på om lag fire år. Å forvente at alt lovarbeid knyttet til arbeidslivet skal ligge på is over en så lang periode vil være både urimelig og uansvarlig, tatt i betraktning de utfordringer og behov for tilpassing og omstilling arbeidsmarkedet har til enhver tid. Disse medlemmer vil vise til at denne saken ikke representerer noe spesielt når det gjelder at den er forsert i forhold til Arbeidslivslovutvalgets arbeid, da flere saker har vært løftet ut av prosessen tidligere og dette er den fjerde saken Stortinget har til behandling, i flere av tilfellene med arbeidstakerorganisasjo-

nenes samtykke. Disse medlemmer vil bemerke at det heller ikke er uvanlig at det legges fram forslag til lovendringer i forbindelse med statsbudsjettet som ikke har vært på høring. Dette gjelder også spørsmål som er sentrale i forhold til arbeidslivet. Et nærliggende eksempel er at regjeringen Stoltenberg fremmet forslag om innstramminger i permitteringsregelverket høsten 2001, fra 52 til 26 uker, uten at dette hadde vært på høring først.

Disse medlemmer har merket seg at det fra mange hold har blitt etterlyst tiltak mot arbeidsledigheten - ikke minst når det gjelder unge arbeidssøkere. Forslaget om midlertidige ansettelser er etter disse medlemmers mening nettopp et svar på dette. I en begynnende oppgangsfase i økonomien er en fleksibel adgang til midlertidig ansettelse spesielt viktig da det vil gi arbeidsgiver mulighet for nyansettelser, selv om signalene om endrede konjunkturer fortsatt er usikre. Disse medlemmer har merket seg at dette argumentet understøttes av ulike studier fra andre land.

Disse medlemmer vil også fremheve at dette forslaget må sees i sammenheng med forslaget om utvidelse av perioden for arbeidsgivers lønnsplikt under permittering. Den gjør det nødvendig å gi virksomhetene alternative måter å møte store svingninger i arbeidskraftbehovet på. De virksomheter som i dag benytter seg av permitteringer i stille perioder, kan på sikt knytte til seg midlertidig ansatte i perioder med mye aktivitet.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet mener Regjeringen opptrer uheldig ved at den midt under utvalgsarbeidet i Arbeidslivslovutvalget trekker ett forslag ut for behandling i Stortinget. Disse medlemmer mener dette unødig ødelegger forholdet mellom staten og arbeidslivsorganisasjonene. Disse medlemmer er av den oppfatning at Regjeringen ved sin tiltredelse burde ha varslet hvilke eventuelle forslag de anså som så viktige at de ville løfte dem ut av utvalgsarbeidet.

Disse medlemmer er imidlertid enig i at det ville være positivt for nykommere på arbeidsmarkedet å få anledning til å ta midlertidige jobber. Som kjent for enhver nykommer i et trangt arbeidsliv, så er den sikreste vegen inn i en fast stilling å få et ben innenfor en bedrift.

Disse medlemmer har registrert at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet legger dette forslag tilbake til Arbeidslivslovutvalget. Disse medlemmer respekterer denne avgjørelsen, og vil avvente behandling av forslaget til utvalget har fremmet sin innstilling.

Komiteen fremmer følgende forslag:

"Ot.prp. nr. 12 (2003-2004) når det gjeld lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 58 A nr. 1 og nr. 2, vert sendt tilbake til Regjeringa for vurdering i Arbeidslivslovutvalet som ein del av utvalet si heilskaplege innstilling."

Komiteen føreset at ved høyring og eventuelt framlegg for Stortinget, skal forslaget om mellom- belse tilsetjingar følgje behandlinga av andre forslag frå Arbeidslivslovutvalet.

Komiteen viser til merknader i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004) og til sine respektive fraksjoners merknader i Budsjett-innst. S. I (2003-2004).

3. ENDRING I ARBEIDSMILJØLOVA - INNFØRING AV TILSYNSHJEMMEL FOR PETROLEUMSTILSYNET

3.1 Samandrag

Som ledd i oppfølgingen av St.meld. nr. 17 (2002-2003) Om statlige tilsyn skal Petroleumstilsynet være opprettet fra 1. januar 2004. Petroleumstilsynet skal overta tilsynet med sikkerhet og arbeidsmiljø blant annet fra Arbeidstilsynet, for bestemte petroleumsanlegg på land. Det foreslås derfor at arbeidsmiljølovens bestemmelser om tilsyn endres, for å legge til rette for dette, jf. forslag til endring av arbeidsmiljøloven § 74 nr. 1 første ledd nytt siste punktum.

Det vil bli utarbeidet en kongelig resolusjon som vil gi Petroleumstilsynet kompetanse til å føre tilsyn med arbeidsmiljøloven og bestemmelser gitt i medhold av denne for bestemte petroleumsanlegg på land. Arbeidstilsynet vil fortsatt være generell tilsynsmyndighet etter loven.

3.2 Merknader frå komiteen

Komiteen har ingen merknader og sluttar seg til forslaget frå Regjeringa.

4. ENDRINGAR I FOLKETRYGDLOVA - DAGPENGEPERIODENS LENGDE

4.1 Samandrag

Ved endringene i regelverket om dagpenger under arbeidsløshet som ble gjort gjeldende fra 1. januar 2003, jf. Ot.prp. nr. 15 (2002-2003) og Innst. O. nr. 50 (2002-2003), ble maksimal dagpengeperiode redusert fra 156 til 104 uker for personer med arbeidsinntekt på minst to ganger grunnbeløpet. Det ble ikke gjort endringer for personer med inntekt under to ganger grunnbeløpet.

Departementet ønsker å harmonisere regelverket og gjenopprette prinsippene bak utformingen av lange og korte stønadperioder. Kort dagpengeperiode bør være halvparten av lang periode.

Etter endringene fra 1. januar 2003 er gruppen med rett til kort stønadperiode, personer med inntekt mellom 1,5 og 2 ganger grunnbeløpet. Gruppen er relativt liten, og omfatter bl.a. studenter og andre som har hatt liten tilknytning til arbeidslivet. Det er særlig viktig at yngre arbeidssøkere ikke forblir passive stønadsmottakere over lang tid. Undersøkelser viser at overgangen til arbeid øker med 30-60 pst. når arbeidssøkere nærmer seg slutten på maksimal dagpengeperiode. Både mer aktiv jobbsøking fra den arbeidsledige og oppfølging fra Aetat bidrar til dette. En reduksjon av dagpengeperioden forventes derfor å øke overgangen til arbeid. Dette vil være den viktigste effekten ved en endring av varigheten.

Personer med svakere tilknytning til arbeidslivet og med arbeidsinntekt under 2 ganger grunnbeløpet foreslås på bakgrunn av dette å få en maksimal dagpengeperiode på 52 uker. Endringen foreslås gjort gjeldende for nye tilfeller fra ikrafttredelsestidspunktet.

Se forslag til endring av folketrygdloven § 4-15.

4.2 Merknader frå komiteen

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettavtala mellom Arbeidarpartiet og regjeringspartia.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringa foreslo store kutt i dagpengeordninga i statsbudsjettet for 2003, og fekk fleirtal for dette saman med Framstegspartiet. Som ein følgje av dette, blei ytingane stramma monaleg inn og som følgje av vedtaket har langt færre nå krav på dagpengar.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner det er viktig at arbeidsløyse ikkje skapar unødvendig store økonomiske problem for dei som blir råka, og vil derfor gjeninnføre ferietillegget, auke maksimal stønadperiode frå 2 til 3 år, redusere kravet til arbeidsløyse frå 50 til 40 pst. og redusere tal på ventedagar frå 5 til 3.

Desse medlemene meiner at den føreslegne endring av dagpengeperiodens lengde, er ei ytterligere innstramming av dagpengeordninga som er uakseptabel. Desse medlemene viser til forslag frå Arbeidarpartiet om å forlenge maksimal stønadperiode frå 2 til 3 år. På bakgrunn av dette går desse medlemene imot forslaget om å redusere stønads-

perioden frå 78 veker til 52 veker for personar med arbeidsinntekt under 2 gonger grunnbeløpet i folketrygda.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

"I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 4-15 første ledd annet punktum skal lyde:

Dersom inntekten har vært lavere enn to ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadperiode 52 uker."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at det ble gjort endringer i regelverket om dagpenger under arbeidsløshet fra 1. januar 2003, jf. Innst. O. nr. 50 (2002-2003). Her ble maksimal dagpengeperiode redusert fra 156 til 104 uker for personer med arbeidsinntekt på minst to ganger grunnbeløpet i Folketrygden. Det ble ikke foretatt endringer for personer med inntekt under to ganger grunnbeløpet. Disse medlemmer støtter Regjeringens ønske om å harmonisere regelverket og gjenopprette prinsippene bak utformingen av lange og korte stønadperioder, der kort dagpengeperiode foreslås til å være halvparten av lang periode. Disse medlemmer viser før øvrig til sine merknader vedrørende disse endringene i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2003-2004).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at innstrammingene i dagpengereguleringen som ble gjort i statsbudsjettet for 2003 var svært godt begrunnet, og at de alle var innrettet for å øke overgangen til arbeid. Disse medlemmer mener derfor at reverserende forslag er å betegnede som innholdsløs retorikk.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti går imot forslagene til innstramminger i dagpengeordningen, og vil reversere kuttene som ble vedtatt i 2003.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet finn det underleg at Regjeringa i annan samanhang er svært nøgd med ein eigen fattigdomspakke samstundes den same Regjeringa i statsbudsjettet for 2004 føreslår innstrammingar som gjeld sjuke og ledige.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet er djupt usamd med Regjeringa i forslaget til innstramming når det gjeld nedre inntektsgrense for dagpengar og vil røysta mot forslaget om å redusera stønadperioden.

5. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 4-15 første ledd annet punktum skal lyde:

Dersom inntekten har vært lavere enn to ganger grunnbeløpet, utgjør full stønadsperiode 52 uker.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endring:

§ 3 (1) første ledd skal lyde:

Arbeidstaker har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver i en arbeidsgiverperiode den første tid etter at permittering er iverksatt. Arbeidsgiverperioden løper fra og med den første arbeidsdag permitteringen omfatter. Arbeidsgiverperiodens lengde er

- a) 5 arbeidsdager ved hel permittering og ved minst 50 pst. reduksjon av arbeidstiden
- b) 10 arbeidsdager ved mindre enn 50 pst. reduksjon av arbeidstiden

Skyldes permitteringen brann, ulykker eller naturomstendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode.

6. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen har elles ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Odelstinget til å gjere slike

vedtak:

A.

Ot.prp. nr. 12 (2003-2004) når det gjeld lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. § 58 A nr. 1 og nr. 2, vert sendt tilbake til Regjeringa for vurdering i Arbeidslivslovutvalet som ein del av utvalet si heilskaplege innstilling.

B.

Vedtak til lov

om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd, lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering og lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v.

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endring:

§ 4-7 annet ledd skal lyde:

Dagpenger kan ytes i inntil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder ved hel eller delvis permittering hos samme arbeidsgiver. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden med rett til *dagpenger*.

II

I lov 6. mai 1988 nr. 22 om lønnsplikt under permittering gjøres følgende endringer:

§ 3 (1) første ledd skal lyde:

Arbeidstaker har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver i en arbeidsgiverperiode den første tid etter at permittering er iverksatt. Arbeidsgiverperioden løper fra og med den første arbeidsdag permitteringen omfatter. Arbeidsgiverperiodens lengde er

- a) 10 arbeidsdager ved hel permittering
- b) 15 arbeidsdager ved mindre enn 40 pst. reduksjon av arbeidstiden

Skyldes permitteringen brann, ulykker eller naturomstendigheter, gjelder ingen arbeidsgiverperiode.

§ 3 (2) første ledd skal lyde:

Arbeidstakere som i løpet av de siste 18 måneder har vært helt eller delvis permittert uten lønn i 26 uker til sammen, har krav på lønn og annet arbeidsvederlag fra arbeidsgiver for den overskytende permitteringstid. Departementet kan gi forskrift om adgang til å forlenge perioden på 26 uker før arbeidsgivers lønnsplikt gjeninntre. *Tid* hvor arbeidstakeren har vært permittert som følge av arbeidskamp, regnes ikke med ved beregning av permitteringstid etter dette ledd.

III

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. gjøres følgende endring:

§ 74 nr. 1 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

Kongen kan bestemme at annen offentlig myndighet enn Arbeidstilsynet kan føre tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt.

IV

Ikrafttredelses- og overgangsregler

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Departementet kan fastsette forskrift om overgangsregler.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 4. desember 2003

Magnhild Meltveit Kleppa

leiar

Sigvald Oppebøen Hansen

ordførar